साहित्यया मूलुखाया प्रकाशन

१. क्वीगु म्ये
२. रुपा (प्याखं)
३. जुजु सिद्धिनरसिंह मल्लया म्ये पुचः
४. उपहार
५. नेपाल सम्वत छगू बिवेचना
६. नेपाल भाषाया प्राचीन काव्य व काव्यकार
७. शिवरात्री पर्व कथा
८. क्वीगु म्ये (निगूगु)
९. बी निभाः (चिबाखं)
१०. बिदेशी बिद्वान व नेपाल भाषा
११. जि छन्त याकन कायके हय् (स्व० भैरबगोपालया प्याखं)
१२. क्वीगु म्ये (स्वंगूगु)
१३. सितु माः (बाखं मुना)
१४. नेवाः, नेवाः भाय् व संस्कृति
१५. श्री श्री श्री मुद्रा राक्षस कथा
१६. क्वीगु म्ये (प्यंगूगु)
१७. बुलुमि (निबन्ध मुना)
१८. श्री गणेश ब्रत कथा
१९. वर्तमानं क्वेप्यूगु कचिघाः
२०. भोजपुरय् लूगु पुलिसा
२१. छु की धर्मया हे लें खःला ?
२२. प्रगतिया लँय् (म्ये मुना)

थाकू-रत्न प्रिन्टिङ्ग प्रेस, इखाछें, यल, फोन ल्याः २१८७५।

साहित्यया मूलुखा माः २०

भोजपुरय् लूगु पुलिसा

काशीनाथ तमोट

भोजपुर, टक्सार

पिकाक

साहित्यया मूलुखा, बखुंबाहाः, यल

न्हापाँ २०० जक ★ ने. सं. ११०१ कउला ★ मू २।–

पिकापाखें

झीगु भाषाया ख्यलय् अनुसन्धानया विषयय् नांदंम्ह भाजु काशीनाथ तमोटजुया "भोजपुरय् लूगु पुलिसा" नाम सफूचा पिथना च्वना । ख:ला थ्व ताम्रकार जातिया–व नं यलं भोजपुरय् वंपिं ताम्रकार जातिया पुलिसा ख: । थ:गु पुर्खा मालेगु ज्याय् थ्व सफूचा: नं ताम्रकार जातिया पासापिन्त ग्वहालि जुइ । थ्वया नाप नापं भोजपुरया ताम्राकार, याने नेवा:त यलं वंपिं ख: धैगु थ्व सफूचां प्रमाणित याइ । थ्व ल्याखं थ्व सफूचाया थ:गु हे अस्तित्व दु । अले थ:गु पुर्खा मालेगु ज्याय् थ्व छगू नमूना जुया दँ व:गु दु । अस्तु ।

ने. सं. ११०१ कउलागा ३ — छत्रबहादुर कायस्थ, अध्यक्ष

बखुंबाहा:, शहीद शुक्र मार्ग, यल — साहित्यया मूलुखा

न्ह्यचखँ

थ्व बःचाधंगु सफूचा थगुने भोजपुर वनाया क्वसःखः । न्ह्यथनागु ज्वलं मालेज्या थगुने मदुम्ह जिमि ब्वा शुकदेव तमोट (१०३४-११०१) प्रतिया श्रद्धाया कारणं जूगु खः ।

नेपालभाषाया ख्यलय् थज्यागु खँ पिकया तःगु खने मदुगु व थन न्ह्यथंगु खँ भोजपुरय् वनं नेपालभाषां लुयावःगुलि सकसिगु न्ह्यःने न्ह्यब्वय् मास्ति वःगुलि नं थ्व छिकिपनिगु ल्हातय् लाके मास्ति वःगु खः ।

पुस्तावली (वंशावली) यात धाइगु नेपालभाषाया थःगु पहःगु खँग्वः 'पुलिसा' दुगु क्यने दयाः नं लय्ता वः ।

पुर्खातय् श्राद्ध यायगु हिन्दू-धर्मया महत्त्वपूर्ण परम्परा खः । थ्व पूर्वीय धर्म-सिद्धान्तय् छगू न्ह्यथनेबहःगु परम्परा खः । नेवाःत भाषाभाषीया ल्याखं अनार्य मूलया खःसां थ्वया जीवन पद्धति व संस्कृति आर्यधर्मं आधारित खः ।

थ्व जाति गुगु धर्म ग्रहण यात उकियात माःकथं थःगु हे पहलं हनाःवयाच्वंगु दु, उकिया छगू दसु थन न्ह्यथंगु पुलिसा नं खः ।

पुलिसा परम्परा थःथः भावथा भावनावात म्वाकाययगु व म्वाका च्वनेगु उपाय नं खः । थ्व थःगु म्हायगु पुस्तायात लुमका च्वनेगु लँपु नं खः । सौभाग्यया खँ खः थ्व सम्बन्धय् सिद्धान्त पक्ष (नांक्वः, 'नामावली') व व्यवहार पक्ष (दसु, 'उधाहरण') नितांया खँ थन छथाय् न्ह्यथने खन ।

छुं खँ लुयाः व दयाः जकं नं छु यायगु ? उकियात पिकाय् मखन धाःसा व मती दुने लुइगु बिचाः थें दुसुनाः वनेफु, उकि थुकिया पिकाकयात सुवाः मब्यूसें मगाः ।

न्ह्यथंगु न्वखँ न्हापांगु, शान्ति बिजय (ल्याः ११, ११०१ स्वांयापुह्निं, पौ २९-३२) स व लिपाःगु, अमृत (दँ १२ ल्याः १ नववर्ष २०३८) स पिदंगु थन मुनातःगु खः ।

—काशीनाथ तमोट

पुलिसा

(संस्कृत व नेपालभाषा पुस्तावलीया नां)

—काशीनाथ तमोट

जिमि बा शुकदेव तमोट (१०३४-११०१) मदयाः, थुगुसी थिलां जि थःगु छेँ भोजपुर वना । अन जि जगत् गुभाजु थाय् नं वने खन, वय्कःथाय् दुगु नेपालभाषाया पुलांगु ल्हातं ल्ह्वया सफू नं स्वये खन । वय्कः गुभाजु जूगुलि वय्कःथाय् कर्मकाण्डया सफू दंगु स्वाभाविक हे जुल । वय्कलं जितः दशकर्म विधि, नित्याचार विधि, बसुन्धरा व्रत पुस्तक, अष्टमी व्रत व चचा म्ये सफू क्यना दिल । थथे हे कर्मकाण्डया मेमेगु नं संस्कृत व नेपालभाषाया सफू वय्कःथाय् दु ।

खास नां जगत्ज्योति बज्राचार्य (ज. १०५५) खःसां व थःत आनन्द कुमार धायेके यःसां लोकं वय्कःयात जगत् गुभाजु धाइ । वय्कः भोजपुर, टक्सारया भिद्योथाय् लिक्कसं च्वंगुलि भिद्यो गुभाजु नामं नां जाःह्म ज्ञानज्योति बज्राचार्य (१०१०-१०८८)या काय् भाजु खः । ज्ञानज्योति बज्राचार्य यल, इबाछेँय् च्वंह्म खः, वय्कः भोजपुर ने. सं. १०३६ पाखे वाल । अन वय्कलं अनेक कर्मकाण्डया ज्याखँ याना दिल । नेवाःतय् थःगु संस्कृति म्वाकातयेत पुरोहिततय् तःधगु थाय् दु, भोजपुरय् निखलः हे जक गुभाजुपिं दुगुली वय्कःपिं नं छखलः खः । वय्कःपिसं चचा मे नं हाले सः । जगत् गुभाजुं ने. सं. ११०१ थिलागाः ७ खुन्हु वय्कःथाय् जि वनाबले वय्कःयाके दुगु चचा मेया १३ पु मध्ये छपु म्ये न्यंका नं दिल ।

वय्कःथाय् दुगु पुलांगु सफू स्वया च्वनाबले जिगु ध्यान बसुन्धरा व्रत पुस्तकया दुने छथाय् पुलिसा धका। संस्कृतया पुस्तावलीया नां नेपालभाषां बिया तःगुली वन । पुर्खातय् नाता सम्बन्धया खँग्वः संस्कृतं च्वयेगु चलन दु,

तर उकिया गुलि गुलि खँग्वः सामान्यकथं थुइके थाकु । थथे हे जुयाः जुइ थ्व सफुती पुर्खातय् नातासम्बन्धया खं नेपालभाषां अर्थ छ्यानातःगु दु । थुकी पुस्ताया नां जक च्वःगु मखु, बरू तःधंगु श्राद्ध यायेबले मदय्‌धुंकुपिं थः पुर्खाया जक मखु त्वाय्‌मां–बा, गुरुमां–बा, जुजु–लानि, अरू च्यःतकयात श्रद्धाञ्जलि देछाइगु परम्परा क्वीगु समाजय् दुगु दसु नं क्य ।

व सफुती अःपुक पुलिसा धकाः नां छुनाः पुस्तावलीया नां–धलः अर्थं छ्याय्‌कथं बियातःगु दु, तर थुकिया अर्थ थौं कन्ह्य थुइकेत क्वीत थाकु । छन्हु जि दइगु आशा मदुसां क्वी वैद्य पन्नाप्रसाद जोशीया संक्षिप्त नेपालभाषा शब्द–कोश (ने. सं. १०७६) पुइका स्वया । उकी "पुलि"या छता अर्थ "पुस्ता" नं बिया तःगु खना, अले जि थुल थ्व पुलिसा ला पुस्तावली धाःगु खनि ।

जगत् गुभाजुया बसुन्धरा व्रत पुस्तक थ्या सफुती १० पती च्वयातःगु व पुलिसा थथे खः–

पुलिसा

पितृ	अबुजु
पितामह	आजु
प्रपितामह	तापाःआजु
मातृ	माम
पितामही	अजिमां
प्रपितामही	तापाःअजिमां
मातामह	मामया अबु
प्रमातामह	मामया आजु
बृद्ध मातामह	मामया तापाःआजु
मातामही	मामया माम
प्रमातामही	मामया अजि
बृद्ध मातामही	मामबा तापाःअजि
प्रपितामह भ्राता	तापाःआजुया दाजुकिजा
प्रपितामह भ्राता–भार्या	तापाःआजुया दाजुकिजाया कलाः
प्रपितामहभ्रातु स्पुत्रपुत्री	तापाःआजुया दाजुकिजाया मचात

थ्वयां च्वय् च्वयागु पुस्ताया सन्तान दाजुकिजा कका थुमित सगोत्र ज्येष्ट भ्राता दाजुकिजा जूसा थुगु कथं–

पितामह भ्राता	आजुया दाजुकिजा
पितामह भ्राता–भार्या	आजुया दाजुकिजाया कलाः
पितामह भ्रातुस्पुत्रपुत्री	"थ्वया मचात"
पितामह भ्रातुस्पौत्रपौत्री	आजुया दाजुकिजाया छय्
ज्येष्ट पिता	ध्वंब्वा
कनेष्ट पिता	कका
पितृव्य	अबुया दाजुकिजा
पितृव्यनी	अबुया दाजुकिजाया कलाः
(जेष्टपिता)–भार्या	ध्वब्वाया कलाः
पितृव्य पुत्रपुत्री	अबुया दाजुकिजाया मचा
पितृव्य पौत्रपौत्री	अबुया दाजुकिजाया छय्
पितृव्य दौहित्र–दौहित्री	अबुया दाजुकिजाया म्ह्याय्‌या मचात
ज्येष्ट भ्राता	दाजु
ज्येष्ट भ्राता–भार्या	दाजुया कलाः
कनेष्टभ्राता	किजा
कनेष्ट भ्राता–भार्याः प्रजापति	किजाया कलाः
ज्येष्ट भ्राता–पुत्रपुत्री	दाजुया मचात
भ्रातु स्पौत्रपौत्री	दाजुकिजाया छय्
कनेष्ट भ्राता दौहित्र	किजाया म्ह्याचया मचात
भ्रातृज भार्या	काय्‌चाया कलाः
भ्रातु स्पौत्र–भार्या	दाजुकिजाया छय्‌भौ
पितृष्वसृ	निनि
पितृष्वसृ–पति	जिचापाजु
पैतृष्वसेय	निनिया काय
ज्येष्ट भगिनी	तता
कनेष्ट भगिनी	केहें
भगिनी भर्नु	ततकेहेंया भाःत

भगिनेय–भगिनेयी	तताकेहेँया मचात
पुत्र–पुत्री	थव मचात
स्नुषा	काय्‌या कला:
पौत्र–पौत्री	काय्‌या मचात
पुत्र स्नुषा	छय् भौ
पुत्र–दौहित्र	काय्‌या म्ह्याय्‌या मचात
प्रपौत्र	छुइचा
जामाता	म्ह्याचया भा:त
मातुल	पाजु
मातुली	मलेजु
मातुलेय	(पाजुया मचात)
मातृभगिनी	मामया तताकेहेँ
मातृष्वसेय	मामया तताकेहेँया मचा
वैमातृ	चमामां
वैमात्रेय	चमाया काय्
भार्या	कलात
विलासिनी–भार्या	मथ्याह्म कलात
विलासिनी–पुत्र	मथ्याह्म काय्
स्वशुर पितृ	
स्वशु	
गुरु, गुरु–मातृ	
नृप विक्रम शाह वर्मण	
नृपपत्नी	
गृहपति	
सेवक	

न्वय् स्वयाचिनय् तयात:गु मूल 'पुलिसा'य् मातुकथं अर्थ बियात:गु थन शुद्ध रूप बिउगु ख:। थन वर्णविन्यासय् सम्पादन याना भिकूगु दु।

—न्ह्य:न्वह्म

त:धं श्राद्धया छगू पुलिसा

थुगुसी (ने० सं० ११०१ थिला) थ:गु छेँ भोजपुर, टक्सार वनां नेपालभाषा व नेवा:तय् छुं खँ सीके खन। बा शुकदेव तमोट (१०३४-११०१) मदया: क्रियाया ज्याय् वनागुलि थ:गु वंशया खँ जुइगु स्वाभाविक हे जुल, उकी नं यल, तंगलं वंपिं जिमि पुर्खातय्‌बारे सीकेत सा:प आपुलुजुया च्वगुलि जि जिमि पुलां खँ दइगु थाय् पद्मबहादुर कका (त:धं आंगरा, वितलय) याके छुं दइ ला धका: न्यना स्वया।

तस्सकं लय्‌ताया खँ ख: ने० सं० ११०१ थिलागा: २ खुन्हु कका पद्मबहादुर ताम्राकारं छगू थ्यासफूचा ज्वना जिथाय् वाल। लय्‌ताया था:गा: मंत। ८½ इञ्च हाक: व ३½" ब्याःया नेपाली मभ्वंतय् निखे च्वयात:गु व थ्यासफू जम्मा खुपा दु। व ने० सं० १०२९ सं गया (भारत) वना: श्राद्ध यागुली श्रद्धाञ्जली देछा:गि दिवंगत पुर्खातय् व सन्तानतय् नांळवः खनि। उकी हर्षनारायण तमोट (अन्दाजि ने० सं० ९४०–१०२७) या नामं वय्‌क:या काय् सिद्धिप्रसादं श्राद्ध या:गुया नामावली बियात:गु दु।

भोजपुरया टक्सारय् ने० सं० ९३५ पाखे "खानी अड्डा" नीस्वन। उकी ज्या याय्‌त यलया तम्ब: व शाक्य त वन, उकी मध्ये हर्षनारायण तमोट छह्म ख:, वय्‌क: छह्म "टक्सारी" ख:। मेपिं नाप जाना: वय्‌कलं भोजपुर टक्सारय् ने० सं० ९९१, ९९३ सं० अजिमाद्यो व मिद्योया दुने तोलयां त:गु दु। वय्‌कलं मिद्योया देग:न्ह्यो लीपाताया खापा नं तयादीगु दु। वय्‌क: ने० सं० १००० पाखे भोजपुर वःगु अनुमान दु। हर्षनारायणया काय् सिद्धिप्रसाद नं छह्म धर्म-ह्य:ह्म ख:। वय्‌कलं थ: अबुया नामं थ:गु छेँ नापसं त:धं आंगराय् ने० सं० १०२९ सं० छगू सत: नं दय्‌कादीगु दु। वय्‌कलं यलया जाउलाखेलय् तम्क:द्यो (तम्व:तय् दिगु द्यो) थाय् छग: त:ग्व: गं तयादीगु दु। थ्व ने० सं० १०३३ या ख:। थुगु दँय् वय्‌कलं यलया तम्ब:त सा:ता: "तम्ब: दँ" नं न्याय्‌कल।

थ्व प्राप्त जूगु पुलिसा (पुस्तावली) थौंकन्हय् प्रायः मदय् धुंकुगू छगू चलनया ल्यं नं खः । श्राद्ध यायत दय्कीगु पुलिसाय् दिवंगत मनूतय् जक नां दइ, छुं कीर्ति तइगुली म्वानाच्वंपिनि जक नां दइ । थः पुर्खातय् लुमंती श्राद्ध याइगु सामान्य खँ खः, तर न्ह्यथनेत्यंगु पुलिसाय् थें १४० ह्म दिवंगतय् नामय् श्राद्ध याय्गु असाधारण खँ खः । उकी नं १२६ ह्मसिया नां हे न्ह्यथने फुगु थःथःप्रति तच्चोतं ममता दुगुया चिं हे धाय्माः । थ्व पुलिसाय् मेगुमसि २१ ह्मसिया नां लिपा तनाःनं तःगु दु । श्राद्ध याइवले नां मवःपिनि नां यथा (जथा) तथा यथालक्ष्मी धकाः नां काइ । पुलिसाकथं श्राद्ध याइबले दिवंगत जुजु, पुरोहित, गुरु, ससः अबु, सेवक पिनित श्रद्धाञ्जली देछाय्गु चलन ल्याखं मूल रूपं गयाय् ने०सं० १०२९ सं याःगु खने मदु, लिपा थ्व परम्परा लुमंकेत वा लिपालिपा श्राद्धय् तना याःगु खँ मेगु मसि च्वयातःगु नामं सिइ दु ।

श्राद्ध थःस्वयां स्वंगू पुस्ता च्वय् (बा, बाज्या, तापाबाज्या) व स्वंगू पुस्ता क्वय् (काय्, छय्, छुइ) तक याइगु खँ थ्व पुलिसां सिइदु । स्वंगू पुस्ताया दाजु किजायात व इमि कलाःपित नं थुकी श्रद्धाञ्जली देछायातःगु दु । ने० सं० १०२९ या थ्व तःधंगु श्राद्ध जूगु इलय् तकं छय् व छुइपिं मसीनिगु खनेदु, लिपा थुकी तना तःगु दु । श्राद्ध कलाःया स्वंगू पुस्ता, पाजु खलःयात नं याइगु थुकिं सिइदु ।

थ्व पुलिसाय् हर्षनारायणया दाजु रूद्रनारायण, वया काय् भीमवीर-यात नं श्राद्ध तर्पण बियातःगु दु । वय्कःपिं श्राद्ध याःह्म सिद्धिप्रसादया तःबा व दाजु खः । बय्कःपिं जिमि बा शुकदेव या बाज्या व तापाबाज्या खः । जिमि तापाबाज्या भीमवीर व बाज्या गुणवीर यल, तंगलं ने० सं० १०१३ पाखे भोजपुर तम्वःज्या यायत क्वःगु खः ।

लूगु: पुलिसा गथे खः अथे थथे खः–

संवत् १०२९ थुगु वर्षस हर्षनारायणया नामन गय श्राद्ध पितुनांमावलीया फर्द दय्का जुल शुभं–

पितृ– हर्षनारायण
पितामह– मुनिनारायण
प्रपितामह– कृष्णसिंह
तत्भार्या– जयालक्ष्मी
मातृ– चिलानी

पितामह– लक्ष्मीनारायण
ज्येष्टमातृ– सुधलक्ष्मी
पुनःज्येष्टमातृ– यथालक्ष्मी
पितामही– राजेश्वरी
ज्येष्टपितृ– भाचा

ज्येष्टपितृ– भीमदेव
कनेष्टमाता– लक्ष्मी
मातुल्य– लानिथकुं
पितामह– लक्ष्मीनारायण
मानुल्य– राजमति
ज्येष्टमातृ– सुघलक्ष्मी
पुनज्येष्टमातृ– यथालक्ष्मी
पितामही– राजेश्वरी
प्रपितामह– मनलक्ष्मी
मातामह– राजु
प्रमातामह– जथालक्ष्मी
प्रमातामह– जथालक्ष्मी
ज्येष्टपितृ– अमृतनारायण
ज्येष्ठपितृव्यनी– लक्ष्मी
ज्येष्टपितृव्यनी– धनमुनि
ज्येष्टपितृ– रूद्रनारायण
ज्येष्टमातुल्य– लानिथकुं
कनेष्टपितृ– भाजुघनसिंह
प्रजापति– दशलक्ष्मी

ज्येष्टभ्राता– भीमवीर
ज्येष्टपुत्र– काशीनाथ
ज्येष्टभ्रातापुत्री– भीमकुमारी
ज्येष्टभ्रातापुत्री– कांछीनानी
ज्येष्टभ्राता– पंचवीर
ज्येष्टभ्राता– वीर्यमान
पुत्री– रत्नमाया
पुत्री– रत्नकुमारी
पुत्री– मुनियकुं
ऐ०– अर्ककुमारी

ज्येष्टपितृ– भाजुमन
पुत्र– बालगोविन्द
ज्येष्ट भ्रातृ– भीमनारायण
ज्येष्ट भ्रातृ– भाजुनारायण
कनेष्ट भ्रातृ– पूर्णमानसिंह
ज्येष्टभर्नी– लानिमुनि
ज्येष्टभर्नी– ज्ञानी
ज्येष्टभर्नी– भथ्यालक्ष्मी
पुत्र– रत्नबहादुर
पुत्र– जोगरत्न
पुत्री– जोगलक्ष्मी
पुत्री– विष्णु नानी
भ्रातापुत्री– चन्द्रकुमारी
वैमातामही– भरथकुं
पुनःवैमातामही– चिकिधिथकुं
ज्येष्टभगिनी– मयुजुमुनि
भ्रातापुत्र– राजमानसिंह
भ्रातापुत्री– यथालक्ष्मी
प्रजापति – हेमालक्ष्मी
ज्येष्ट भ्रातृ– भिखवाधन
ज्येष्टभगिनी– भिखवाथकुं
ज्येष्टभगिनी– नानी
भ्रातापुत्र– भीमनरसिंह
पितामहभ्रातृ– मस्तराम
तत्भार्या– भागिलक्ष्मी
पुनःतत्भार्या– विश्वलक्ष्मी
पितामहभ्रातृ– भाजुराम
कनेष्टपितृ– राजवीर
भ्रातापुत्र– रत्नगोविन्द
भ्रातृपुत्री– हेरादेवी
पुत्री– हर्षनानी

ऐ०– तुलसीमाया
ऐ०– लक्ष्मीदेवी
ऐ०– राधामुनि
ज्येटभ्रातृ– विरवतसिंह
पितृष्दसि– मयजुधन
ऐ०– थकुमुनि
ऐ०– लुरूमुनि
ऐ०– चीथकुं
ज्येष्टभ्राता– जगत्नारायण
ऐ०– जथालक्ष्मी
ज्येष्टभ्राता– भाजुमान
ऐ०– हेरा
ऐ०– पिर्थि
ऐ०– चीधी
ऐ०– जोगमान
ऐ०– भीमदास

भ्रातुस्पुत्र भार्या– चिलानी
कनेष्टभ्रातापुत्री– कांछीनानी
ऐ०– लक्ष्मी
ऐ०– रत्नकुमारी
भ्रातृपुत्री– रत्नमाया
भ्रातुस्पुत्र भार्या– चिनानी
मातुल्य– जथा
कनेष्टभ्रातृ– दशलक्ष्मी
कनेष्टपितृ-- रुद्रलक्ष्मी
ज्येष्टपितृव्यनी-- गयालक्ष्मी
प्रजापति-- तःधीमय्जु
भार्या-- नानी
भ्रातापुत्र-- भीमराज
पुत्री-- लक्ष्मीमाया

ज्येष्टभ्रातृ– कृष्णवीर
तत्भार्या– यथानाम्नी
तत्पुत्री– यथा
कनेष्टपितृवनी– गयालक्ष्मी
कनेष्टभगिनी– जोगमति
कनेष्टभ्रातृ– कृष्णध्वज
कनेष्टपितृव्यनी– राजलक्ष्मी

कनेष्टभ्रातृ– इन्द्रराज
ऐ०– गजवीर
ज्येष्टभ्रातृ– सिंहराज
ज्येष्टभ्रातृ– मेघराज
ऐ०– जितमान
कनेष्टभ्राता– देवराज
ज्येष्टभागिनी– यथालक्ष्मी
पितृष्दसि– मय्जुधन
कनेष्टभ्रातापुत्री– हेराकुमारी
वृद्धप्रमातामह– शंखनारायण
मातामही– पञ्चलक्ष्मी
प्रमातामही– भिरवालक्ष्मी
वृद्धप्रमातामह– चिकधीलक्ष्मी
मातुल्य– रामसुन्दर
ऐ०– जथालक्ष्मी
मातुलेय– भीमबहादुर
मातुल्य- रामदास
"-- जथा
"-- व्यंति
"-- चन्द्रकुमारी
"-- गजधर
"-- जथा
"-- जथा

भ्रातापुत्री– मथुरानी
पुत्र– हृच्छेगोविन्द
ज्येष्टपिता– भाजुमानसिंह
प्रजापति– राधामुनि
पुत्र– कुजराज
पुत्री– तःधीमय्जु
ऐ०– आशानानी

"– कृष्णधर
"– हंसराज
मातुल्य– कुमारी
ज्येष्टमाता–मैयानानी
महाराज सुरेन्द्र शाह सपत्नी
पुरोहित– यथानाम
मित्र-- नीलकण्ठ
गुरू-- कीर्तिमान
ससहः--शिवरूद्रजु सपत्नी
" भानि
सेवक-- बिस्नारान्
(बिष्णुनारायण)

पुत्री-- तुलसीमाया
भ्रातृपुत्री-- चिरिमाया
ऐ०-- रानमाया
ऐ०-- 'यथानाम
पौतृ-- बिष्णुकुमारी
भागिनेय-- बुद्धिराज
ऐ०-- आशनानी
पुत्री-- प्रिथीमाया
पुत्र-- गंगाप्रसाद
ज्येष्ट भ्राता-- भाजकृष्ण
पौत्र-- बिष्णुप्रसाद
पौत्र-- राजबहादुर
पोत्र-- राजकुमारी
पौत्र-- माहप्रसाद

तँसा

तंगःया छुगः चीभाःया अभिलेख

१) ॐ नम : श्री धर्म धातु वागीश्वराय ॥ ॥ श्रेयोस्तु सम्वत ९९५
२) मिति बैशाष वदि प्रतिपदा अनुराढा नक्षत्र शिवं योग शुक्लबा-
३) र, थ्व षुन्हु न्हापा दयकाओ तओगु थवगु चैत्यविम्व सेनाओ चोनगु थ्व
४) गु चैत्यविम्व कोछेया ताम्रकाल अमृत नारानं थवगु चैत्यविम्व जिर्ण
५) उद्धार याना जुन ॥ ॥ दानपति कोछेया अमृत नारान मध्यमभ्रा
६) ता रुद्र नारां, कनेष्ट भ्राता हर्ष नारां, भ्रातापुत्र भिमबिर, रत्नमान,
७) भानु कृष्ण, तुलसिराज, सिद्धिप्रसाद, हरिप्रसाद थवते सकल परिबारया
८) धर्म चित्त उत्पत्ति जुयाओ थवगु चैत्य जिर्ण उद्धार याना जुल ॥
९) थवगु धर्मन ॥ ॥ पिता दिवंगत मुनि नारां माता दिवंगत जयलक्ष्मी
१०) भार्या दिवंगत लाय लक्ष्मी थवते प्रमुख थ्व दिवंगत जुयोओनपि सकल
११) सुखावति भूवनस बास लाकय कामुनान थ्व जिर्ण उद्धार याना जुल
१२) दानपतिया सदा मनोवांछा परिपूर्णह जुय माल ॥ ॥ शुभ ॥
१३) थ्व जिर्णह उद्धार याना ब्यलस प्रोहित चुक बाहालया श्रीमणिदत्त जुल ॥

जाउलाख्यः तम्कःथोथाय् तःग्वः गंया अभिलेख

श्री स्वेष्ट देवता

१. श्री गणेसाहाय नम ॥ महाता क्षासनादेबी हा र ता ग स्व आ ष र तां ग
म ता क्षा व हु मु हा च व श्व वी च नमोस्तुते: ॥ श्रयोस्तु संवत् १०३३
फालगुण शुक्ल ॥ त्रयोदशी ॥ बृहस्पतिबार ॥ थ्वकुन्हुया दिनस तंग–
२. ल टोलस च्वङम्ह दिवंगत ताम्रकार हर्षनारां भारोस तत्पुत्र श्रीप्रसाद,
तत्भार्या नानिब्येति, तत्पुत्र सिद्धिराज, रामप्रसाद, गणेशप्र (शा)द, गंगा-
प्रसाद, देबीप्रसाद, पुत्री लक्ष्मीमाया, हर्षमाया, लालमाया, पृथिमाया, हे
३. –रामाया थवते संमोहन शुभ चित्त जुयाव श्री १ प्रीति याङा कसया घंट
दुता जुल शुभ सुनान लोभ यातसा पंच माहापाक लाई जुल शुभम ॥